30/09/2019

“Στο φως χρυσό στεφάνι ελιάς από την αρχαία Ευρωπό”

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Έκθεση φωτογραφίων με χρυσά στεφάνια της μακεδονικής γης, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς. Ανάμεσά τους για πρώτη φορά και το ολόχρυσο στεφάνι από την αρχαία Ευρωπό.

Ένα ολόχρυσο στεφάνι από φύλλα ελιάς, που στεφάνωσε μετά θάνατον κάποιον αριστοκράτη της περιοχής και βρέθηκε σε μακεδονικό τάφο στην αρχαία Ευρωπό, επιστρέφει στο Κιλκίς και εκτίθεται για πρώτη φορά στο κοινό. Το στεφάνι με 54 φύλλα ελιάς, βάρους 68,6 γραμμαρίων, εντοπίστηκε σε μια χτιστή θήκη μέσα στον τάφο και εκτιμάται ότι ήταν πάνω σε μια επίσης χρυσή λάρνακα.

Ο τάφος είχε συληθεί, αλλά το χρυσό στεφάνι ήταν καλά κρυμμένο μέσα στο χώμα. Χρονολογείται στο τέλος του 4ου π.Χ. αιώνα και σηματοδοτεί τον πλούτο της μακεδονικής αριστοκρατίας που ήταν την εποχή εκείνη στην διαδρομή μεταξύ της Πέλλας και της αρχαίας Ευρωπού, στα δυτικά της πόλης του Κιλκίς.

Αμέσως μετά την ανεύρεσή του, πριν από περίπου 20 χρόνια, το χρυσό στεφάνι μεταφέρθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης προκειμένου να συντηρηθεί και να ανασυσταθεί. Έκτοτε παραμένει εκεί, όπου και εκτίθεται, αλλά τώρα παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο Κιλκίς μέσα από την μεγάλη έκθεση φωτογραφιών που εγκαινιάζεται το Σάββατο 28 Σεπτεμβρίου στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς, όπου θα παραμείνει μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου.

Η έκθεση έχει τίτλο «Χρυσοί στέφανοι εκ Μακεδονίας» και είναι από τις περιοδικές εκθέσεις του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Το τελευταίο διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες συλλογές χρυσών στεφανιών στον κόσμο, καθώς μετά και τις ανασκαφές των τελευταίων χρόνων, στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας ο αριθμός τους ξεπερνά τα 25, ενώ μόνο στις εργασίες για το μετρό Θεσσαλονίκης ήρθαν στο φως 9 χρυσά στεφάνια. Όλα φωτογραφήθηκαν από τον Ορέστη Κουράκη και εδώ και μερικά χρόνια η έκθεση περιοδεύει σε όλη τη χώρα.

«Πρόκειται για μια σπουδαία διοργάνωση που δίνει την ευκαιρία στο κοινό να δει 18 στεφάνια από την μακεδονική γη και για πρώτη φορά το δικό μας, το χρυσό στεφάνι από την αρχαία Ευρωπό» λέει στο ethnos.gr η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κιλκίς, Γεωργία Στρατούλη.

Σύμφωνα με την κ. Στρατούλη, τα χρυσά στεφάνια χρονολογούνται στο τέλος του 5ου και στις αρχές του 4ου π.Χ. αιώνα, τα περισσότερα ωστόσο είναι των αρχών του 3ου π.Χ. αιώνα.

Στεφάνια με φύλλα κισσού, μυρτιάς, δρυός, ελιάς, διακοσμημένα με καρπούς και άνθη, κοσμούσαν κεφαλές ανδρών και παιδιών σε ιδιαίτερες ή σημαντικές στιγμές της ζωής τους, σε θρησκευτικές τελετές δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, σε επετειακά και αθλητικά γεγονότα, σε συμπόσια, και συνόδευαν τους κατόχους τους στη μεταθανάτια κατοικία τους. Το ακριβό υλικό της κατασκευής τους αποτελούσε ένδειξη ευμάρειας, κοινωνικής τάξης και αξιωμάτων. Με την αφθονία των πολύτιμων μετάλλων της Μακεδονίας, οι καλλιτέχνες δημιούργησαν κατά τον 4ο αι. π.Χ. εξαιρετικές συνθέσεις σε χρυσό, επιχρυσωμένο χαλκό και σπανιότερα σε άργυρο.

Τα χρυσά στεφάνια είναι από φύλλα ελιάς, μυρτιάς (σύμβολο της θεάς Αφροδίτης και της αθανασίας,), βελανιδιάς (σύμβολο του Δία και της εξουσίας του), δάφνης ή κισσού.

Στην έκθεση στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Κιλκίς μπροστά από κάθε ενότητα στεφανιών, ανάλογα με το είδος του φυτού, το οποίο αντικατοπτρίζεται στα φύλλα του, υπάρχει και το ίδιο το φυτό, ενώ δίπλα στο χρυσό στεφάνι της αρχαίας Ευρωπού έχει τοποθετηθεί ένας χάρτης της Μακεδονίας και έχουν σημανθεί οι περιοχές, από τις οποίες προέρχονται τα ευρήματα.

Ανάμεσά τους ένα χρυσό στεφάνι, το μοναδικό με φύλλα βελανιδιάς που βρέθηκε σε κυβωτιόσχημο τάφο του 3ου π.Χ. αιώνα (γύρω στο 250 π.Χ.) που ανήκε πιθανόν σε πολεμιστή στην Ποτίδαια Χαλκιδικής, αλλά και χρυσό στεφάνι αδιάγνωστο (δεν έχει ταυτοποιηθεί το φυτό που έδωσε τα φύλλα του) από κιβωτιόσχημο τάφο του 4ου π.Χ. αιώνα στην Αμφίπολη.

Χρυσά στεφάνια έχουν επίσης βρεθεί στην Πύδνα και στη Σφενδάμη Πιερίας, στην Απολλωνία, τη Λητή, την Στραυρούπολη και το Δερβένι Θεσσαλονίκης, την Κασσανδρεία Χαλκιδικής κ.α.

Μεταξύ των φωτογραφιών της έκθεσης είναι και μία που απεικονίζει την ζωοφόρο από τον μακεδονικό κιβωτιόσχημο τάφο του Αγίου Αθανασίου Θεσσαλονίκης που χρονολογείται στο τελευταίο τέταρτο του 4ου π.Χ. αιώνα. Στο κέντρο της ζωφόρου εικονίζονται έξι στεφανωμένοι συμποσιαστές, ξαπλωμένοι νωχελικά σε ανάκλιντρα, να απολαμβάνουν τα πλούσια εδέσματα και την μουσική της κιθάρας και του δίαυλου που παίζουν νεαρές γυναίκες. Ο τάφος ανήκε σε επιφανή Μακεδόνα στρατιωτικό, όπως υποδηλώνουν και τα υπολείμματα του πραγματικού οπλισμού, που βρέθηκαν στο σχεδόν κατεστραμμένο από τους αρχαιοκάπηλους θάλαμο.

Πηγή: Μ. Ριτζαλέου, Έθνος